

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V. Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindenemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Meghívó. — Az 1912. évről. Répássy Miklós. — Pisztráng betelepítése alsóbb szintájú kisebb patakokba. — Mútrágyával való kísérletek. — A menyhal. Sz. I. — Az új porosz halászati törvényjavaslat. (Folyt.) — Tájékoztató az édesvízi halászatról és halgazdaságról. Répássy Miklós. (Folyt.) — Kérdések és feleletek. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Tárca: Horgászesetek. Az öreg horgász. — Hirdetések.

ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET.

Meghívó.

Az Országos Halászati Egyesület *f. évi márczius hó 13-án (csütörtökön) d. u. 4^{1/2} órakor* az Országos Erdészeti Egyesület székházában (V., Alkotmány-utca 6. sz., II. em.) tartandó

évi rendes közgyűlésére

az alapszabályok 9. §-a alapján t. Czímet tisztelettel meghívom.

Budapest, 1913. február 28-án.

Báró Tallián Béla,
elnök.

Tárgysorozat:

1. Titkár évi jelentése. (Alapszab. 9. §. c.)
2. A taggyűjtés eredménye és az új tagok felvételének megerősítése. (Alapszab. 9. §. b.)
3. A „Halászat“ cz. szaklap átvétele tárgyában a földmívelésügyi minisztérium 112.231/912. sz. leirata.
4. Az OMGE. átírata a magyar mezőgazdasági vámpolitikai központ szervezése tárgyában.
5. A számvizsgáló-bizottság jelentése. Az 1912. évi zárószámadás megbírálása. Az egyesületi vagyon elhelyezése, záloglevelek vásárlása stb (Alapszab. 9. §. c.)
6. Az 1913. évi költségelőirányzat megállapítása. (Alapszab. 9. §. d.)
7. Az egyesületi tisztviselők alkalmazásának megerősítése. (Alapszab. 9. §. g.)
8. Folyó ügyek. Indítványok.

A közgyűlést megelőzőleg d. u. 4 órakor az egyesület választmánya is ülést tart a fenti tárgysorozattal, melyre a választmány t. tagjai ezennel meghívotnak.
Az elnökség.

Az 1912. évről.

Az elmúlt 1912-iki év abnormális hűvös időjárásával igen sok meglepetéssel szolgált a tógazdáknak s most, mikor az eredményeket részletes adatok alapján elemezhetjük, valósággal kísérleti évvé növi ki magát, annyi mindenféle megállapításra, magyarázatra ad alkalmat. Csakhogy ezekkel a megállapításokkal, magyarázatokkal nem jó hirtelenkedni; először is mindössze egy esztendő adatairól van szó, másodsor ezek az adatok is sokszor ellentmondók egymásnak. Az alábbiakban ezek néhányára teszünk egy-két megjegyzést.

I. A hűvös időjárás természetszökkenő hatása miatt nem csak nálunk, de egész Közép-Európában, — a hol az időjárás épp oly rossz volt — nagy a panasz; így Németországban is. E mellett azonban egyik teljesen gyakorlati irányú német szaklapban azt is olvassuk, hogy az *intenzív etetéssel* kapcsolatos üzemenél a hűvös időnek semmiféle hátrányos befolyása nincs a ponty és czompó növekedésére. A csupán természetes hal-táplálékra utalt pontyok 25—30%-kal tényleg könnyebbek maradtak annál, aminő nagyra rendes körülmények között nőniök kellett volna; de egyáltalán 25—30%-kal könnyebbek lettek azoknál az azonos minőségű halaknál, a melyeket etetéses üzemenben neveltek. Az etetett tavakban, a mint azt megállapíthatták, a hűvös időjárás semmiképp sem hátráltatta a pontyok és czompók növekedését.

Mindez azonban bizonyára csak *egyetlen* tógazdaságban tett megfigyelés, a mi a valóságnak ugyan megfelelhet, de nézetünk szerint egyáltalán nem általánosítható. A mi tapasztalataink szerint legalább nem. Először is nálunk éppen az intenzív etetéssel dolgozó több tógazdaságban kétségen felül megállapították, hogy a halak étvágya a hűvös időben csökkent: sokkal kevesebbet fogyasztottak az eleségből, avagy egy-

általában nem is ettek. Máshol megint, a hol a halaknak ezt a csökönyösségét nem észlelték, vagy észre nem vették, az lett a dolog vége, hogy az etetés határfoka 3:1 vagy 2:5:1 arány helyett 6:1 vagy 7:1 lett; vagyis 1 kg. halhús előállítására annyi eleség pazarlódott el, hogy az üzemet mindennek el lehetett mondani, csak gazdaságosnak nem.

Mindebből inkább azt kell következtetnünk, hogy a zord időjárás igenis hátrányosan befolyásolta az üzemeket.

Igaz, hogy voltak nálunk is példák, ugyanabban a tógazdaságban is, a vegyes eredményekre. Így elég, ha a lap 3. számában „Az iharosi tógazdaság halászati eredménye 1912-ben” című cikkhez tartozó II. táblázatban foglalt adatokra utalunk; míg 3 tónál 1 kg. halhús előállítására 257—366 kg. eleség kellett, addig egy tónál 5.59 kg.; ennél bizony az etetés alig járt tiszta nyereséggel. De itt már aztán bajosabb csak éppen rossz időt okolni, mert hát annak a másik 3 tónál is érvényesülnie kellett.

Viszont azt sem látjuk beigazoltnak, hogy a nem etetett üzemeknél mindenkor hátrányosan befolyásolta az idő az eredményt.

Nagyon jó példa erre a *kisbéri állami ménesbirtok* három kis tava. A tavak hosszabb idő óta víz alatt állottak már, meglehetősen el is voltak hanyagolva; a mult esztendőre azután rendbe szedték azokat s újra népesítették kétnyaras pontyivadékkal, a melyek átlagsúlya 0.85 kg. volt. A halak az *erdősokonyai* (Somogy m.) tógazdaságból kerültek oda; sajnos, a hosszú úton, a már melegebb időben történt szállításkor az összesen 14.5 k. hold vízterületre szánt 1100 darab halból 30% elpusztult s a behelyezés után is még további 20%, vagyis kat. holdanként a tervezett 80 drb helyett alig 40 drb jutott. Az őszszel lehalászott 576 drb hal azonban 1528 kg.-ot nyomott, vagyis átlagban egyenként 2.65 kg.-ot; ez egyenként 1.80 kg. növe-

kedésnek felel meg, a mi az eredeti súlynak több mint 200%-a. Ez mindenesetre olyan eredmény, a melynél jobbat a legjobb időjárás mellett sem lehet kívánni. Hogy azonban a tavak nem voltak teljesen kihasználva az imént említett pusztulás következtében történt gyér benépesítés mellett, az bizonyos.

Hasonló érdekes adatokat szolgáltat az *écskai tógazdaság* is, a hol két teljesen egyenlő nagyságú (57 kat. hold) tó közül az egyik csak a természetes hozam alapul vételével, a másikat pedig intenzív etetésre *négy-szeresen* népesítették idei ivadékkal, a melynek átlagos súlya 0.04 és 0.05 kg. volt; az ivadéknak valamivel több mint egyharmada ugyanis mindkét tóban pénzes-ponty volt, a többi pedig galíciai eredetű tükrös-ponty. Az etetett tóba 32,000 drb ivadék került némi czompóval keverve, összesen 1760 kg. súlyban, a másikba 8000 drb ivadék 366 kg. súlyban. Nem tudni mi okból, a kallódás rendkívül nagy volt mind a két tóban; kerekén 66%. Az etetett tóból kifogtak 10688 drb pontyot és czompót 6597 kg. súlyban, a másiktól pedig 3175 db halat 3580 kg. súlyban. Ez utóbbi csupa ponty volt s a mint kiszámítható, a 0.04—0.05 kg. súlyú halcskák csakis természetes táplálékon tartva elérték tavasztól őszig az 1.12 kg.-os átlagos súlyt. Az etetett halak közül a 9979 drb ponty súlya csak 6505 kg. volt, egyedenként tehát az átlagos súlyuk alig érte el a 0.65 kg.-ot, vagyis kerekén csak a felét a csupán természetes táplálékra utalt halak súlyának.

Ez a példa így, teljesen azonos viszonyok uralkodván mindkét tónál, homlokegyenest az ellenkezőjét mondja annak, a mit a német szaklap állít.

Nyilvánvaló tehát, hogy egy év adataiból következtetnünk nem lehet. Csak az bizonyos, hogy az olyan abnormális esztendők, mint a minő az 1912-iki esztendő is volt, igen alkalmasak arra, hogy egyes dolgokra a tógazdák figyelmét rátereljék s őket behatóbb észlelésekre serkentsék.

Horgász esetek.

Irtó: **Az öreg horgász.**

I. Az ifjú orvhalász. Egy kisebb felvidéki fürdőhelyen töltöttem a nyarat. A fürdő pisztrángos patakja a telepet elhagyva, a közeli község felé veszi útját. A patak mentén libalegelő van. Apróbb Svatopluk-ivadékok teljesítik a libaőrzés nemes hivatását. Ezek a libanyáj felügyelők aztán az én segéd munkásaim, ha a szakoszon horgászok. Ha meglátnak, azonnal oda sereglenek és szigorú parancsom szerint tőlem és hátam megett 15—20 lépésre várják a történeteket és baksisokat.

Gilisza keresés, csalinak való botos kölöntefogás, a megakadt horog kiszabadítása és a zsákmány hordása a hivataluk. A fizetség a teljesített munka arányában 2 és 10 fillér közt váltakozik. Szabott áraim — prix fixe — vannak. De csak az számíthat munkára és díjazásra, a ki magyarul tud. Tőtul nem állok velök szóba, mert magam sem tudok.

Ez évben a rendes zsákmányhordóm „Misu”, egy körülbelül nyolcz éves pöttömnyi libapásztor jelenti, hogy tud egy nagy pisztrángot.

— „No ha megmutatod, kapsz 20 fillért!”

Mutatja is „Misu” a patak túlsó partján álló és ágaival a vízbe hajló fűzfabokor alatti pandalt, hogy ott áll a hal.

Horgomat busásan felcsalozva, óvatosan a túlsó parton álló bokor ágai alá bocsájtottam és alig ért a pandalhoz, a pisztráng már kapta. Engedtem, hogy jól nyeljen, nehogy esetleg leszabaduljon, aztán bevágtam.

Ki is emeltem egy körülbelül 1/2 kilós szép sebes pisztrángot. Ámde a hal a horgot oly mélyen nyelte, hogy nem fértem ahhoz. Horogszabadítót ez alkalommal nem hoztam magammal, a patak

mély és széles volt, az idő hideg, a fiút se akartam hát egy darab fűzágért átküldeni, a miből horogszabadítót faragtam volna. Végül is a horgot a szilványon át akartam kivenni és levágni. „Kérem majd én kiszabadítom”, mondja Misu, avval fogja a halat, bedugja középujját a torkába a horogig, egyet csavar rajta és csakugyan kiszabadította. Ó te lurkó! Hisz te horgászni szoktál, hogy ha ezt tudod! (Tudtam én is, de nem jutott eszembe). Hosszabb faggatás után bevallotta, hogy néha-néha (értsd: mindig) gombostűből alkotott horoggal *unalomból* horgász. Volt pedig ez a fiú, a mint már jeleztem, 7—8 éves. Így nőnek a fák nagygyá!

II. Az öreg orvhalász. Nyolcz év előtt egy hegyi patak felső folyásán horgásztam. A vidékkel ismeretlen lévén, egy idősebb pásztorféle tót atyafit kaptam kalauzul.

A patak meredek, 8—12 méter magas partok közé volt ágyazva és magas fenyőkkel szegélyezve.

Abban az időben szédülési rohamaim voltak és így a meredek partú, mély fekvésű patakban csak úgy horgászhattam, hogy egyik kezemmel valami fát karoltam át, nehogy a mélységbe szédüljek.

A horgot a 10—12 méter hosszú horoginnal így csak egy kézzel dirigálhattam, a bevágás, felfágyázás nehezen ment és biz esetet, hogy épp a legszebb pisztrángok leszabadultak.

Az én tót kalauzom, a mint észrevettem, nem volt velem megelégedve és horgászati ügyességemet nagyon lekicsinyelhette, mivel kobakját folyton rosszalólag ingatta, sóhajva néha: hogy ez nem jól megy!

Tőtómnak kalapja körül egyébként több fehér lószőr szálból font horogin volt csavarva és azon magakészítette, szintén lószőrből fabrikált mülegyes horog.

Sherlockholmesi tudományom előrángatása segítségével mind-

II. *A tenyésztett anyag fajbéli minősége* már sokkal nagyobb súllyal esik latba az eredménynél.

A jó fajta, gyorsan növe anyag mindenestre sokkal inkább alkalmas a hűvös, rossz időjárás okozta hátrányok ellensúlyozására, mint a csekélyebb növekedési képességgel bíró. Így az előbb felhozott kishéri példánál mennyivel csekélyebb lett volna az eredmény, ha a benépesítésre szánt halak növekedési képessége, mondjuk csak olyan, hogy legfeljebb 2·0 kg.-ot érnek el egyedenként. Elvégre harmadik nyárra ez is elég; fejtenként akkor is 1·15 kilogrammot gyarapodtak volna, mégis a kihalászott 576 kg. halnál egyenként elmaradt 0·65 kg. halhús összesen 375 kg. húsvesztéséget, pénzben pedig körülbelül 600 K hiányt jelentett volna, a mi 14·5 kat. holdnál mindenestre igen jelentékeny összeg.

Természetes azonban, hogy az ilyen esetekből még nem lehet arra következtetni, hogy az ilyen kiváló minőségű jó fajra egyáltalán semmi hatással sincs a rossz időjárás. Bizonyára van, mert egyrészt a természetes haltáplálék nem fejlődik a kellő mennyiségben, másrészt a halak életműködése s így étvágya sem oly élénk, mint megfelelő, magasabb hőmérsékletű vízben, lehetetlen tehát, hogy a halak gyarapodása is ne legyen csekélyebb. Csakhogy a baj nem oly nagy, ha a halak mondjuk 3·0 kg. helyett, csak 2·65 kg.-osak lettek, mintha egyáltalán csak 2·0 kg. súlyt tudtak volna elérni.

Csakis ilyen értelemben fogadható el, megint csak német részről hangoztatott az az állítás, hogy kiválasztással nevelt jó minőségű etetett fajokra intenzív etetés mellett az időjárásnak semmi befolyása nincs. (Korrespondenzblatt für Fischzüchter 1912 Nr. 22. Besteht eine wirklich nachteilige Einwirkung kühler Sommerwitterung auf den Karpfen- und Schleienzuwachs im intensiven Fütterungsbetrieb?) Vagyis a jó anyaggal ott is bizonyára kevesebbet kockáztat az ember, mint

járt láttam, hogy az én Janóm üres óráiban az orvsporthorgászat nemes mesterségét űzi; valószínűleg azért, hogy így néha esténként a „Stina“ mellett a pásztráng nyáron és parázspanban való sütésében gyakorolhassa magát; mint pásztornek elég módja volt rá.

Az idő viszontagsága ellen halina „pelerin“ t viselt, derékig érőt.

Úgy délelőtt féltíz óraker Janóm, úgy látszott, megelégette a mulatságot, mert azt a kérelmet adta elő, engedném el egy félóra megnézni, hogy bojtárja a marháknál van-e? Elengedtem.

Tizenegy óra felé visszajött, csupasz ábrázatján széles vigyor-gással.

— No Jano, nincs baj a marhákkal, rendben van minden?

— Nincs baj, velko mozsni pan, minden rendben van!

Aztán szépen tovább horgásztunk.

Észrevettem azonban, hogy Janó mozdulatai, mióta visszajött, óvatosabbak, lassabbak és a halinapelerin, mintha széjjelebb állna: ha Janó megfordul, erőssen lóbalódzik.

Gyanút fogtam. Azon igyekeztem, hogy a pelerint mintegy véletlenül, megérinthessem.

Hát uramfia! a pelerin alja valamivel teli volt tömve.

— Mi van a maga halinájában Jano, hogy így tele van?

— Egy kis elemózsia délre, nagyságos uram.

— Hadd lássuk, mondom.

Jano ugyan ellenkezett, de azalatt odaérkező horgásztársam közreműködésével megvizsgáltuk a halina tartalmát.

Hát biz elemózsia volt ott és pedig a legfájnabb! 11 darab szép pásztráng. Korholásaimra ügyesen védekezett. Látta, hogy én kevés halat bírok fogni, hogy ne menjünk szégyenszemre csekély zsák-mánnyal haza, segített!

a rosszal, illetőleg jó anyaggal még rossz időjárás mellett sem dolgozunk veszteséggel, a mi pedig rossz anyag mellett még jó időjárásnál is megeshet az emberrel.

Hogy ennél a dolognál azonban még sok egyéb dolog is közrejátszhat, azt elgondolhatjuk abból is, hogy a jelzett cikk szerint a 3 nyarat megért pontyok közül a növekedési képességükkel kiváltak, 2·0—2·5 kg. súlyúak lettek; a hasonló korú többi 550 drb együgyenazon tóban, a melyek tavasszal 0·375 kg. átlagsúlyúak voltak, őszre 0·75—1·00 kg.-ra vitte fel; ezeket további nevelésre tartották vissza (tehát a negyedik nyárral!) Nálunk az ilyen növekedés, a mint a kishéri, de még az écskai példa is mutatja, nem jelent semmi különöset. Hiszen jó esztendőben volt rá eset, hogy a 0·03 kg. súlyú egynyaras ivadék őszre 1·92 kg. átlagsúlyt ért el, a háromnyaras pedig 3·50—4·14 kg. súlyt. (Halászat 1912 márczius 15. Haladunk. Bárdibükki tógazdaság eredményei.)

Az az ú. n. „Fütterungsrasse“ (Etetési faj) nálunk tehát már rég megvan; de ez idén éppen ott volt alkalmunk tapasztalni, hogy az se mindig — pariroz!

Végül idevágólag még egyet. A vérfelfrissítésnek, a fajok keresztezéseinek úgy látszik, néha kiváló jó eredménye van. Az 1911. évi őszi tenyészhal kiállításról bizonyára emlékeznek olvasóink arra a pompás egy nyaras ivadéokra, a mely az *ugrai* tógazdaság számára az aranyérmét szerezte meg. Ez az ivadék wittingai cseh s göllchauer (Porosz-Szilézia) anyáktól származott. A kiállításról Bárdibükkre került, ott a második nyáron egyedenként 1·8 kg. súlyt ért el, míg az ottani ugyan-csak kipróbált jó minőségű anyag csak 1·3 kg.-ra vitte fel.

III. Hogy végül a sokat szidott 1912. év még se volt mindenütt olyan nagyon rossz, annak igazolására ideiktatjuk a *mozsgói* (Somogy m.) uradalom tógazdaságának jövedelmezőségi kimutatását.

A tógazdaságban két tó s egy kisebb ivótó volt üzemben, összesen 43½ kat. hold vízterülettel.

Az egyik 11 kat. hold nagyságú tóból lehalásztak 4984 kg. halat, a melyért 110 filléren értékesítve 5482 korona 40 fillért kaptak, ehhez jött még az eladott sásért 20 K, összes bevétele volt tehát 5502 K 40 f. A kiadás összege a következő: 83·30 q etetésre használt szemes étel értéke 16 K-val 1332 K 80 f, a tó-pásztor fizetése 600 K, különféle más költségekre 367 K 20 f, a benépesítésre használt 320 kg. hal ára 130 fillérréval 416 K, összesen 2716 K. Levonva a kiadást a bevételből, marad 11 kat. holdra 2786 K 40 f, esik tehát *tiszta jövedelem 1 kat. holdra 253 K 31 f.*

A 2. számú 30 kat. holdnyi tóban lehalásztak 11509 kg. halat, a melyért 130 fillérréval 14961 K 70 f-t kaptak, ahhoz ugyancsak 20 K-t véve az eladott sásért, az összes bevétele 14981 K 70 f-t tett ki. Ezzel szemben a kiadás: 16050 kg. feletetett árpa 14 K-val 2247 K, a tó-pásztor fizetése (a tavak távol fekszenek egymástól) 600 K, különféle költség 600 K, a behelyezett 337 kg. hal értéke 130 K-val 4386 K 20 f, összesen 7833 K 20 f. Levonva a kiadást a bevételből, marad a 30 kat. holdra 7148 K 50 f, esik. tehát *1 kat. holdra 238 K 28 f tiszta jövedelem.*

Az ivó tóból, 2·5 kat. holdról lekerült 727 kg. ivadék, annak ára 130 K-val 945 K 10 f, ebből levonva 8 q feletetett árpa, 1 q korpa értékét 14 K-val 112 K-t és egyéb költségekre 88 K-t, marad tisztán 745 K 10 fillér, vagyis *1 kat. holdra 298 K tiszta jövedelem esik.*

Összesen a 43·5 kat. hold vízterületéről lekerült tehát 17,220 kg. hal, — holdanként kereken 4 q — összesen 20489 K 20 f értékben. A *tiszta jövedelem* pedig 10680 K volt, *átlagban holdanként 243 K 32 f.* Igaz, hogy ebből le kell még vonni a terület berendezését illető befektetés kamatát, ami holdanként 350 K-t számítva, nem több 5% véve sem 17·5 K-nál, úgy, hogy ha még a területnek bérértékét, illetőleg mint rossz minőségű rétnek gazdasági hozamát is figyelembe vesszük, akkor is megmarad tisztán a *halászati hasznosítás folytán előállott értéknövekedésre 200 K.*

Répássy Miklós.

Pisztráng betelepítése alsóbb szintájú kisebb patakokba.

Az előhegységekben, vagy a délebben fekvő dombosabb vidéken (Bükk, Vértes, Bakony stb.), különösen a mészförmációkban, gyakran akadunk rövidebb, 2—10 kilométer hosszú, tiszta s elég bővízű patakokra, a melyek csörgedező élénk folyásával a magas hegység szép patakjaira emlékeztetnek a nélkül azonban, hogy bennük azok nemes lakójával, a pisztránggal találkoznánk. E pompás halfaj hiánya legfőképpen a vizek különállóságából, elszigeteltségéből magyarázható. A források tiszta, hűvös vize rendszeren csak az első meder aránylag rövid hosszában marad meg a pisztráng életfeltételének megfelelő állapotban; mire a medrek egymással egyesülnek, az esés csekélyebb lesz, a hordalék s iszap több s a zavaros, csendesebb folyású víz már jobban fel is melegszik, abban a pisztráng bizony aligha érezne jól magát. Hiányzik tehát az ilyen vidéken az az összefüggő nagyobb patakhálózat, a mely e halfaj természetes szaporulatának kedvezne s az azzal kapcsolatos vándorösztön kielégítésére szolgálna. Az egyes kisebb tiszta ágakban egyszerűen azért nincs pisztráng, mert nincs honnan odajutnia.

Már pedig az kétséget nem szenved, hogy magukban a patakágakban nagyon jól megélné. Sőt rendszerint jóval kedvezőbb a helyzet itt, mint a magas hegyek között. A dombvidék szelidebb éghajlatának következményeképp ugyanis feltétlenül bővebben terített asztalra találhat ezekben a vizekben a mohó, falánk pisztráng, mint a gránit kőzeten zúgó hegyi pataknak az év legnagyobb részében hólétől jeges árjában.

Az ilyen izolált alsóbb szintájú patakokban tehát a pisztráng betelepítésének a legtöbbször minden feltétele oly mértékben van meg, a mely a legszebb sikerrel bíztat.

Nagyon meghálalják ezek a vizek a gondozást; érdemes velül törődnünk már csak azért, mert igazán kevés fáradtsággal jár. Erre vonatkozólag akarunk itt tájékozásul egyet-mást elmondani.

Miután pedig csak a legegyszerűbb eszközökről akarunk szólni, a kész ivadékkal való betelepítés módját egészen figyelmen kívül hagyjuk. Az ivadék beszerzése mindenestre nehéz dolog, a helyszínére való szállítása pedig költséges s kockázatos.

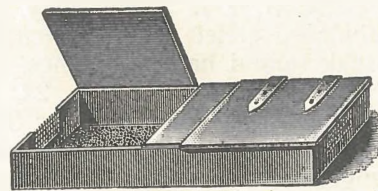
Sokkal olcsóbban érünk el sikert, ha a pisztráng ikráját költetjük ki ott a helyszínén.

A pisztrángféle halak ikrája tudvalevőleg mesterségesen könnyen kifejthető az ivarérett állatból, megtermékenyíthető s aztán bizonyos érettségi foknál megfelelő csomagolásban szárazon is, aránylag igen nagy távolságra baj nélkül szállítható. Hiszen elég csak arra gondolnunk, hogy Amerikából szállítanak Európába meg-

termékenyített pisztrángikrát! Az ikra szerzése s megtermékenyítése rendszerint nagyobb telepeken történik, a hol aztán megrendelhetjük; onnét küldik szét.

A jelzett patakoknál számbajöhető két pisztrángfaj: a sebespisztráng (*Trutta fario* L.) és az Amerikából ide származott szívárványos pisztráng (*Salmo irideus*). Az első az ismert piros pettyes, hidegebb vizeket kedvelő faj, *télen* (szeptember-január) ívik s ikrája tavaszkor (márczius-április) kél ki; a második, a zömökebb, apró fekete foltos, bevándorolt, már nem oly kényes, jól meg van kisé felmelegedő, csendesebb, olykor-olykor zavaros vizekben is, különösen pedig igen nagy előnye, hogy *tavaszkor* ívik (márczius-április) s ikrája hamarosan kikel (május). Nagy előnye ez azért, mert ikrája sokkal rövidebb ideig s sokkal kedvezőbb időben igényli gondozásunkat, mint a másik fajé.

Az ikrák gondozása s a költetésükre való berendezés egyébként mind két fajnál azonos. Mert a pisztrángokra kiköltetésére különleges berendezéssel kell birnunk; nem hinhetjük azokat csak úgy egyszerűen a vízbe. A berendezéseknek mindig az a céljuk, hogy az ikrát a mindenképp hosszú keltetési idő tartama alatt a szabad vízben fenyegető százféle veszedelem ellen: megfagyás, eliszapolódás, elmosás, felfalás stb. védje. Nagyobb vízhálózatnál e célra egész külön kis épületeket, költőházakat építenek; a mi kis patakjainknál azonban, a hol csúpán egy-két ezer ikra gondozásáról van szó, ilyen költséges dolog meg nem

1. kép. Jacobi-féle költőláda.

engedhető; ott teljesen meg fog a czélnak egy kellő módon összeszerkesztett *zárt láda* is felelni, akár úgy is, a mint azt a mesterséges költés feltalálója s gyakorlati alkalmazója *Jacobi* csinálta. Ennek a ládának minden pisztrángtenyésztésről szóló könyvből ismeretes képét az 1. kép mutatja. A láda hossza mintegy 1·2 m., szélessége pedig 60 cm.; ma már valamivel magasabbra csináljuk, 45 cm.-re, mint a képen látható. A láda keskeny oldalai dróthálalóval birnak, hogy ha a ládát hosszában a vízbe állítjuk, a víz szabadon keresztül folyhasson rajta. Igen czélszerű, ha a rostélyok rovatékokban járnak s kicserélhetők; legjobbak az átluggatott czinbádogból valók; eleinte 2 mm. nyílású rostélyt alkalmazunk, ha a halacsók már kikeltek, bővebb nyílásút teszünk be, hogy a halacsók kibújhassanak, ha kedvük van a szabad vízbe.

Hogy a víz áramlását szabályozhassuk, a befolyó nyílást a rostély előtt rovatékban mozgó deszkadarabkákkal zsilipszerűen szűkíthetjük. A láda zárható fedéllel bír. A láda faanyagát jó kátrány és terpentinolaj keverékével bemázolni, a bádogrészeket pedig ú. n. vaslakkal bekenni.

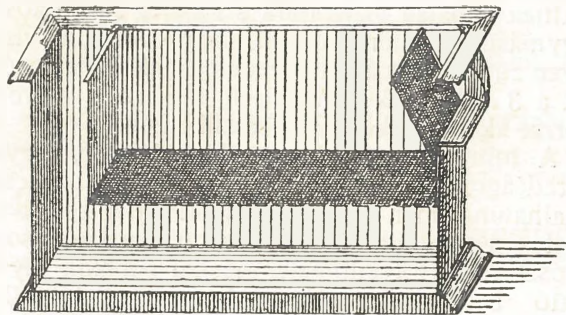
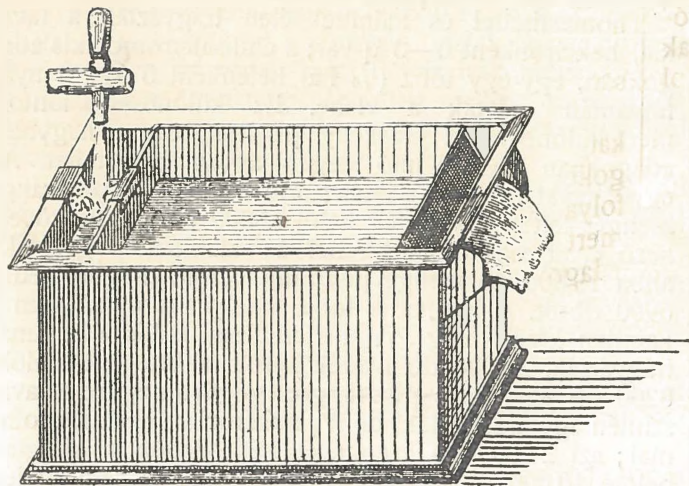
Az ikrák elhelyezése végett a láda fenekére mintegy 15 cm. jól kimosott, legalább mogyorónagyságú kavicsot helyezünk, arra teregetjük szét jó ritkán az ikrát, a melyet aztán 5—10 cm. vastag ugyanolyan kavicsréteggel óvatosan be is fedünk. A ládát aztán úgy állítjuk a patak valamely védett helyén a vízbe, hogy az a

kavicsréteg felett néhány centiméter magasságban áramoljon át, aztán lezárjuk a láda fedelét s csak időnként nézzük meg, nem történt-e valami baj. Az ikrát s kikelő ivadékot is lehetőleg setétben kell tartani.

Ügyeljünk arra, hogy a máshonnan kapott ikra ne kerüljön hirtelen a vízbe. A csomag felbontásánál locsoljuk meg azt előbb a keltető vízzel kerti öntözőkanna

kezdődik; ebben az időben küldik szét az ikrát a nagyobb telepekről, a hol azt addig ápolják, míg csak a fejlődő halacska két fekete szempontja át nem tetszik az ikra héján, akkor már lehet szállítani.

A szívárványos pisztrágnál a szétküldés rendszerint jóval később márcziusban, áprilisban történik, azzal tehát, enyhébb lévén már az idő, kevesebb baj van.

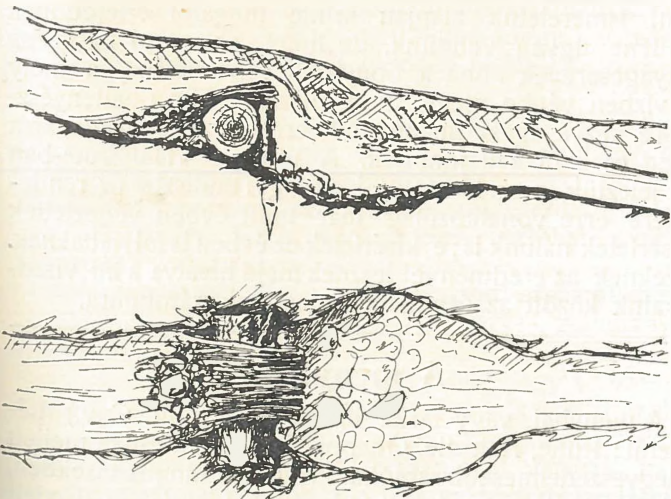
2. kép. Kaliforniai költőedény.

segítségével, aztán várjunk egy darabig, míg lassanként felvette a víz hőmérsékét, csak aztán tegyük be, gondosan kiselejtezve a romlottakat, a ládába.

Forrásvízbe is állíthatjuk a ládát, ha van rá alkalom, mert ott a befagyástól és eliszapolódástól legkevésbé kell tartanunk. Csakhogy, ha aztán már az ikra kél, akkor a ládát lejjebb kell vinni a patakba, mert a kikelő zsege ivadéknak sokkal több levegőre van szüksége, mint a mennyit a forrásvíz rendszerint tartalmaz, a mi azonban az ikra számára még elegendő volt.

Egy ilyen ládában a borsószemnyi nagyságú ikrából 5000 darabot kényelmesen elhelyezhetünk; ez a mennyiség 5—10 kilométer hosszú patak népesítésére elegendő. Ha a víz eléggé tiszta s az ikra ép volt, akkor ezzel az egyszerű eljárással sem lesz több 20—30%-nál a költetésnél a veszteség.

Ha szívárványos pisztrág betelepítéséről van szó, akkor igen jól alkalmazható a bádogból készült ismer-

3. kép. Zubogó rőzséből.

4. kép. Zubogó kőhányással.

Ha aztán megfigyeljük, hogy a kavics közé húzódo ivadék szikzacskóját körülbelül $\frac{3}{4}$ részben elfogyasztotta, gyakrabban hagyjuk nyitva a láda tetejét, hogy a világossághoz szokjanak s az átfolyási nyílások rostélyát is nagyobb szeműre cseréljük ki, hogy kedvük szerint kikerülhessenek a szabad vízbe.

A sebes pisztrágnál a költetés január—februárban

retes kaliforniai költőedény (2. kép). Azzal igen könnyű a bánás s nagyon kevés víz kell hozzá. Csak egy kis csurgót kell készítenünk, a mely alá odaállítjuk. Az ikrát az edény középső, drótszítával ellátott fenekére helyezük s a vizet a képen látható módon vezetjük át rajta. Azt egészet védhetjük egy kis deszkatetővel. Egy ilyen edényben is körülbelől 5000 drb ikra költethető ki.

A népesítés mellett azonban gondoskodnunk kell arról is, hogy a patak új lakói aztán jól is érezzék magukat új hazájukban. A legfőbb dolog, hogy mentől több *zubogóról* gondoskodjunk számukra a patak medrében. Annyira fontos dolog az, hogy anélkül a legsikerültebb ikraköltetéssel se érjük el célunkat. A nagyobb pisztrágnak ugyanis szinte életfeltétele, hogy búvóleső helyei legyenek; erre legalkalmasabbak a patak vízesei alatt kivájt csendes vízü mélyedések, a hol a víz forgataga a különféle haleleséget is összegyűjti. De nagyon hasznosak ezek a kis tószzerű, mélyebb vízü helyek azért is, mert kis víz idején is kényelmes menedéket adnak a halmak; egyáltalán szabályozólag hatnak a patak vízjárására s ha elég sűrűn következnek egymásután, jelentékenyen megnövelik a vízterületet. Ilyen *zubogókat* a patak alkalmasnak mutakozó helyein, pl. a 3. és 4. képen jelzett módokon kövekkel, fátörzsekkel stb. könnyen készíthetünk.

A mint tehát az előadottakból látható, nagyon kevés fáradtsággal tehetjük értékessé vizeinket. Példákra is utalhatunk már e tekintetben, Legmeglepőbb mindenestre a pisztrágnak a Balaton partján Csupakon a Nosztori alig 4 kilométer hosszú patakba ily módon való betelepítése. Hasonló az eset Városhodáson (Vas m.), Szokolya-Jánospusztán (Nógrád m.), Szilvásváradon (Borsod m.), Czigelkán (Sáros m.) stb. a hová a pisztrángot mindenhová egész idegenül vitték be. S ha egyéb nem, már az is kecsegtető, hogy ott, a hol eddig talán csak a természet szépségében gyönyörködünk, jövőre esetleg a horgászat izgalmas sportját élvezhetjük s a mellett még asztalunk étrendjét is nem éppen utolsó minőségű fogással gazdagíthatjuk.

Műtrágyával való kísérletek.

A németeknek jutott eszökbe az a gondolat: nem lehetne-e a halastavak hozamát műtrágyával növelni? Az eszme apostolává *Kuhnert* szegődött, a ki Schleswig-Holsteinben már évek óta folytat ezirányban rendszeres kísérleteket, a melyekkel állítólag meglepően jó eredményeket ért el (l. Halászat 1911. okt. 1. és 15.: „A tógazdaságok növényzete és a mesterséges trágyázás“ és Halászat 1913. márcz. 1.: „Műtrágya a halastavakban“). Mult évben a *brandenburgi halászegyesület* ülésén tartott e tárgyról előadást s újabb adatokat hozott fel, különösen a nitrogén tartalmú chilisalétrómmal való trágyázás kitűnő hatására.

Fehmarn szigetén Wallnauban 1910-ben, kisebb tóban zsenge ivadékkal való népesítésnél *chilisalétrómmal* trágyázták a vizet, úgy, hogy a nyár folyamán szórták a vízbe. Más trágyázó anyagot nem használtak, mert az ottani tavakba előző évben igen bőségesen adtak Thomaslisztet, foszforsavas trágyázásra tehát nem volt szükség; épp így felesleges volt a kálival való trágyázás is, mert az ottani területeket olykor a tenger járja, avagy járta, s így a tengervíz a talajba annyi káliit vitt, hogy még a szántóföldek is telítve vannak.

A trágyázott tó mellett egy másik tóban trágyázás nélkül nevelték a halakat. Atszámítva 1 ha-ra, a nem trágyázott tóból kihalásztak 404 kg. egynyaras halat; a hektáronként 2 q chilisalétrómmal trágyázott tóból pedig 604 kg.-ot fogtak ki, tehát 200 kg.-mal volt több a hozam, a mi a trágyázás jó hatásának tudható be. A chilisalétrómmal való trágyázás nyereségét ezek alapján *Kuhnert* 421 K-ra számítja, a mi csakis a halaknak nálunk szokatlanul magas egységára mellett lehetséges. Egyébként az eredményt ő maga is kivéte-

lesnek tartja. Azonban felemlíti, hogy ehhez a kísérlethez hasonlóan 1910-ben *Hohenwestedt*-ben 110 K és 1911-ben Arup-ban 187 K nyereséget értek el egy hektáron a chilisalétrómmal való trágyázásnál.

Próbálkozott *Kuhnert* aztán pisztrángos halaszdaságban is a műtrágyával, de csak nagysokára sikerült 1911-ben pozitív eredménynyel járó kísérletet végrehajtania *Flensburg* közelében 4, egyenként $\frac{1}{4}$ ha nagyságú egymás felett fekvő tóban.

Thomaslisztel és kainittel télen trágyázták a tavakat, hektáronként 6—6 q-val; a chilisalétrómot kis adagokban, egy-egy tóba ($\frac{1}{4}$ ha) hetenként 5 kg., a nyár folyamán szórták a vízbe. Ez különösen fontos, mert különben az érzékeny pisztrángban a nagyobb adagokban a vízbe jutó idegen anyag kárt tehet. Az egyik tavat nem trágyázták; abba 15,000 db pisztrángzsengét tettek s kifogtak belőle 5800 db-ot. A következő tavat csak thomaslisztel és kainittel trágyázták; abba 18,000 db zsenge pisztráng került, kifogtak pedig 6900 db-ot. A harmadik tóba, amelyet thomasliszten s kainiten kívül még $\frac{1}{2}$ métermázsa chilisalétrómmal trágyáztak, 21,000 db ivadék került s kifogtak belőle 8200 db egynyaras pisztrángot. Végül a negyedik tavat szintén így trágyázták, de $\frac{3}{4}$ métermázsa shilisalétrómmal; azt 24,000 db zsengével népesítették s kifogtak belőle 10,000 db egynyaras ivadékot. A legtöbb ivadék tehát a teljesen trágyázott tavakból került le s igen szép minőségben, mert átlagban 10 cm. hosszú volt. *Kuhnert* darabját 9·5 fillérrjével számítja s eszerint a negyedik tónál a chilisalétróm javára 283 K tiszta nyereséget hoz ki, a mi $\frac{1}{4}$ hektárnyi vízterületnél minden esetre igen tekintélyes összeg.

Kuhnert azonban e kedvezőknek mutakozó adatok mellett is utal arra, hogy a gyakorlatban még sok mindent tisztázni kell s hogy a helyi viszonyoknak igen nagy a befolyása az eredményekre, azért mindenhol kísérleti tavakban kell előbb a dolgot kipróbálni.

Magunk részéről is azt tartjuk, hogy az eddigi új. n. jó eredményeket még nem fogadhatjuk el készpénzül. A műtrágya alkalmazásának jó hatását chemiai s élet-tani ismereteink alapján szinte magától értetődőnek kellene ugyan vennünk, de hogy ez a jó hatás az anyagcserének abba a bonyolult folyamatába, a mely a vízben végbe megy, hogy illeszthető be a haltenyésztésre nézve egész biztos módszerrel *gazdaságosan*, arra még csak rá kell jönnünk. A mint a „Halászat“-ban is jeleztük, a m. kir. földművelésügyi miniszter úr rendeletére erre vonatkozólag már mult évben végeztettek kísérletek nálunk is; e kísérletek ez évben is folytattaknak. Ezeknek az eredményei lesznek majd hivatva a mi viszonyaink között az útmutatást megadni számunkra.

A menyhal.

A menyhal, vagy tarka meny (Lota vulg. Cuv.) (németül: Rutte, Aalrutte, Quappe Trüsche) a csuka mellett a legveszedelmesebb rablóhal kivált pisztrángos vizekben, mivel felfalja a pisztráng és lepényhal ikráját és tizedeli a zsenge ivadékot, de pusztítja a nagyobb halakat is.

Formájára nézve hasonlít a harcsához; színe sötétzöldes, fekete és sárga foltokkal és fehéres sávokkal. Innen származik „tarka meny“ elnevezése is.

Elterjedése nagy; előfordul a dévér színtájon is, de legkivált a pisztrángos vizekben otthonos és pedig úgy a folyó, mint az állóvízben. Atyafia a tengerben élő tőkehalnak.

Nagyra ugyan nem nő, legfeljebb 2—3 kilóra; de

szerfölött nagy a szaporasága egy kilós hal egy millió ikrát is ad.*)

Ivik deczembertől márcziusig.

Húsa igen jó, kemény fehér. Mája a hal-delicatessek koronája! Hogy nagyobbra nőjön, a hozzáértő (?) szakácsnék az élő hal hasát késfokával veregetik, mely procedura a halat állítólag felboszantja, a mi miatt a mája aztán felduzzad; akár csak a haragvó embernél.

A menyhal gödrökben, tuskók és fasinák alatt, tavakban azok legmélyebb helyein fekszik és prédára les.

Rabló kirándulásait a sötétben végzi, lassan csúszva a vízfenekén és jobbra-balra fölfelé leskelődve.

Falánsága igen nagy. Pusztítja az apró és nagyobb halat, a rákot, ráfanyalódik a csigára, békára egyszóval minden a vízben levő állatra és élő lényre.

Legkedvesebb eledele azonban a halikra. Azért kivált pisztrángos vizekben tűzzel-vassal pusztítandó, mert különben tönkre silányítja a hal szaporulatot.

Tetézi kártételeit az is, hogy csakis sötétben, lopva, csúszva rabol, midőn a hal pihen és ellenségét kevésbé veszi észre. Jaj annak a ráknak is, a melyik vedlésben van; hamarosan és könnyen elpusztítja.

Horgászati szempontból a menyhal jelentéktelen; mivel csakis a sötétség beálltával hagyja el rejtkehelyét, napközti pedig nem reagál a horogra.

Leghamarabb még gilisztával felcsalított horogra megy.

Némileg csökkenti szaporulatát azon körülmény, hogy a menyhal saját ivadékát is fölfalja.

Legsikeresebben irtható a menyhal éjjeli horoggal és varsával.

Az éjjeli fenékhorgognak az a nagy hátránya van a pisztrángos vizekben, hogy a pisztráng is rá megy, tehát őszszel szeptember 15-től kezdve, midőn a pisztrángra a tilalmi időszak kezdetét veszi, már nem alkalmazható; nyáron pedig a menyhal nem igen megy a horogra.

Legsikeresebb fogó eszköz a varsa. Szavahihető haltenyésztők kijelentései szerint varsákkal teljesen ki lehet a menyhalat irtani, ha a varsával való bánásmódot értjük.

A menyhal nyáron és őszszel, midőn zsákmányát még könnyűszerrel ejtheti meg, nem igen megy a varsába; ezért a varsázás igazi ideje október elejétől márcziusig tart.

Varsáinkat olyan helyekre rakjuk ki, melyek a menyhal útjába esnek. Csalinak vagy kis halat vagy baromfi belet, májat teszünk, estefelé kirakjuk és reggel felszedjük. Ha pisztráng is tévedt bele, ezt visszahelyezzük.

A menyhalra külön sűrű szemű varsákat szoktak használni.

Mint már említettem, a menyhal sporthorgászati szempontból jelentéktelen, mivel csak éjjel keresi zsákmányát. Ha azonban kuriózum kedvéért szeretnénk menyhalat fogni, ezt úgy próbálhatjuk meg, hogy egy a vízviszonyokkal ismerős egyén vezetése mellett felkeressük azokat a helyeket, a hol a menyhal fekvését gyanítjuk, tehát patakokban gödröket, partalatti pandalókat, fasinák, nagy kövek alatti lyukakat, kőgátak lábainál levő mélyedéseket és több gilisztával felcsalított buktató nélküli horgunkat a vélt leshelyhez dirigáljuk. Ha van ott menyhal, horogra megy. De az egész művelet lutri; külön menyhalra horgászni nem fizeti ki magát.

Hanem: irtani! irtani! — ez legyen a jelszó pisztrángos vizekben, az utolsó példányig irtani, hogy magva szakadjon!

Sz. I.

Az új porosz halászati törvényjavaslat.

(Folytatás.)

56. §. Az eljárásnál előforduló tárgyalások és ténykedések, beleértve a bíróságokat és más hatóságokat is, illeték- és bélyegmentesek.

Ezen ténykedések közé tartozik a kataszteri és telekkönyvi kivonatok készítése és hitelesítése is. Az eljárás költségeit a társulat viseli; ha meg nem alakul, az állam. Visszautasított vagy visszavont indítványok vagy fellebbezések esetén a költségek az indítványozón vagy fellebbezőn behajthatók.

Negyedik cím.

A társulat feloszlása és felszámolása.

57. §. A földművelésügyi miniszter a társulatot feloszlathatja:

1. ha a közgyűlés az összes szavazatok $\frac{2}{3}$ többségével a feloszlást kimondja;

2. egy tag javaslatára az esetben, ha a társulat ezenkívül még csak hét tagból áll.

Ha az alapszabályok királyi rendelettel bocsátattak ki, akkor a társulat csak királyi rendelettel oszlatható fel.

58. §. A társulat feloszlása érvénybe lép, ha a királyi rendelet, vagy a miniszter döntése a társulat elnökének kézbesített.

A társulat feloszlását a felügyelő hatóság az illető társulat hivatalos hirdetményeire kijelölt lapban a társulat költségére azonnal tartozik közzétenni.

59. §. A társulat feloszlása után következik a felszámolás az elnök, avagy az alapszabályokban vagy társulati határozattal megbízott egyének által.

A felszámolási eljárásra nézve a polgári törvénykönyv 48. §. 2—3. szakasza és 49—53 §§. megfelelően irányadók.

60. §. A felszámolás befejezéséig az állami felügyelet, valamint az eddigi tagok egymásközi, nemkülönböztetében ennek a törvénynek és az alapszabályoknak a rendelkezései irányadók, amennyiben a felszámolás jellegéből más nem következik.

61. §. A felszámolás befejezése után a feloszlott társulat könyveit és iratait a felügyelő hatóság megőrzés végett átveszi.

A társulati tagok és azok jogutódai jogosítva vannak a könyvekbe és iratokba betekinteni és azokat használni.

Ötödik cím.

Társulatok, melyek ezen törvény életbelépte előtt alakultak.

62. §. Az 1874. évi május hó 30-án kelt halászati törvény 9., 10. §-ai értelmében megalakult társulatokra nézve ezen szakasz rendelkezései érvényesek.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Halászejgyek.

63. §. A ki a halászatot a szabad halfogás határain kívül gyakorolja, tartozik halászejgyét magánál tartani, és azt a rendőrnek és a halászatot felügyelő tisztviselőnek kívánatra felmutatni.

Halászásnál a halászejgy tulajdonosának jelenlétében közreműködő segédeknek halászejgyre nincs szükségük.

64. §. A halászejgyet, amennyiben a halászati jogtulajdonos vagy bérlő által gyakorlandó halászatról van

*) L. Halászat. 1913. 4. sz. Vegyesek rovata.

szó, a halászat gyakorlása tekintetében illetékes rendőrhatalóság állítja ki, minden más esetben a halászatra jogosult (bérlő).

Házi szükségletre vonatkozó halászati jogosultság nem jogosít halászejegyek kiállítására.

A halászati jogtulajdonos a halászat bérbeadásakor a bérleti szerződésben fenntarthatja magának a halászejegyek kiállítását, ez esetben a bérlő nincs arra jogosítva.

Az üzemi társulatoknál a társulat elnöke lép az egyes jogtulajdonosok jogába.

A halászatra jogosultak (bérlők) és a társulati elnökök által kiállított halászejegyek a halászat gyakorlása tekintetében illetékes járás helyi rendőrhatalóságának hitelesítését igénylik.

Kivételnek a közhatóság és valamely köztisztviselő által hivatali hatáskörében kiállított halászejegyek.

65. §. A halászejegyre és határozottan megjelölt vizekre, fogóeszközökre és járművekre szól. Egy évre érvényes, ha csak kifejezetten nincs rövidebb időre kiállítva,

66. §. A halászejegyre kiállítását (hitelesítését) a helyi rendőrhatalóság díj- és bélyegmentesen végzi.

Védő társulatoknál a halászejegyek kiállításáért a társulati pénztár javára legfeljebb 1 M szedhető. A részleteket az alapszabályok állapítják meg.

67. §. A halászejegyre a rendőrhatalóság részéről való kiállítása (hitelesítése) nem foglalja magában a halászati jog elismerését is. Ha oly tények forognak fenn, melyek alapján indokolt kételyek merülnek fel ezen jog vagy annak terjedelme tekintetében, az esetben a halászejegyre kiállítás (hitelesítése) a jog igazolásáig megtagadható. A megtagadás ellen ugyanazon törvényes eszközökkel lehet élni, melyek az 1883. évi ált. közigazgatási törvény 127—129 §-ában a helyi rendőrhatalóság rendőri intézkedései ellen megvannak adva.

68. §. A kormányelnök a halászati jogosultak (bérlők) által kiállítandó nyílt vizekre érvényes halászejegyek számát és szövegét megállapíthatja.

Megengedheti továbbá az egész kormánykerületre vagy a kormánykerület egy részén azt is, hogy a helyi rendőrhatalóság által kiállított halászejegyre tulajdonosának hirtelen akadályoztatása esetén a községi előljáró vagy a halászat felügyeletével megbízott tisztviselő helyettesítő jegyet állítson ki. A helyettesítő-jegy kiállítása az illetékes helyi rendőrhatalóságnak haladéktalanul bejelentendő.

HATODIK FEJEZET.

A halfogásra felállított halászati eszközök megjelölése.

69. §. A halász távollétében nyílt vizeken halfogás végett felállított halászati eszközök ismertető jellel látandók el, melyekből az illető halász személye megállapítható legyen. Bizonyos esetekben a kormányelnök kivételeket adhat. Társulati vízterületeken a megjelölés módjára vonatkozó részletes utasításokat az alapszabályok, egyébként a rendőri rendeletek szabályozzák.

HETEDIK FEJEZET.

A halászat védelme.

Első czím.

Általános határozmányok.

70. §. A halfogásnál ártalmas vagy robbanó anyagok mérgező csalik a halak elkábítására vagy elpusztítására szolgáló anyagok, robbanó töltények (vagy más robbanó anyagok) használata tilos.

71. §. A kormányelnök jogosítva van a halaknak turbina által történő sérülése ellen való védelme érdekében azon turbinák tulajdonosait, kiknek turbinái nem alkatrészei az iparrendelet 16. § értelmében engedélyezésre kötelezett duzzasztóműnek, oly készüléknek, (rács, létra stb.) saját költségükön való létesítésére és fenntartására bármikor kötelezni, melyek a halaknak a turbinához való jutását meggátolják.

72. §. Ha oly mezőgazdasági vagy ipartelepről melyek már az 1874. évi május hó 30-án kelt halászati törvény kibocsátásakor fennállottak, folyékony vagy, szilárd anyagok vezettetnek le és az a vízfolyás halállományára jelentékenyen káros, úgy a telep tulajdonosa utasítható, anélkül azonban, hogy üzemében aránytalanul megtérthessék, oly végrehajtható óvintézkedések megtételére, melyek a káros hatásokat megszüntetik vagy gyöngítik.

Az 1. bekezdés határozmányai megfelelően alkalmazandók, ha a folyékony és szilárd anyagok levezetése valamely halasvízbe az 1874. évi május hó 30-án kelt halászati törvény 43. §-ában foglalt határozmányok alapján megengedtetett.

Az 1., 2. bekezdések szerint elrendelendő óvintézkedések felett a kerületi bizottság határoz; ha a levezetés azonban tartozéka az iparrendelet 16. §-a szerint engedélyezésre kötelezett telepnek, úgy az engedélyező illetékes hatóság dönt a telepengedélyezésre vonatkozó eljárás során.

73. §. A halászatra jogosultnak meg van engedve fokokat, vidrákat, búvárokat, jégmadarakat, gémekeket, kormoránokat, halászó sasokat és sirályokat lőfegyver használata nélkül megölni vagy megfogni és azokat megtarmani. Vadászati jegyre ehhez még abban az esetben sincs szükség, ha ezen állatok a vadászatra vonatkozó rendelkezések értelmében a vadászható állatokhoz tartoznak.

Ha egyes országrészekben a fennálló törvények értelmében a vadászható és halászatra káros állatok fogása tágabb értelemben van megengedve, ez a rendelkezés továbbra is fennáll.

A kárt szenvedő halászati jogosult javaslatára a kormányelnök a halászat védelme érdekében a vadászatra és halászatra jogosultat kötelezheti, hogy a vadászkerületében lévő gémekek fészkeit a madárfiakkal és tojásokkal együtt elpusztítsa, amennyire az a fák kivágása nélkül végrehajtható. Ha a vadászati tulajdonos a felszólítást figyelmen kívül hagyva a károsított halászatot nem védi eléggé, a kormányelnök felhatalmazhatja magát a halászatra jogosultat a gémfészkek elpusztítására. Ezen intézkedések elrendelése vagy azok megtagadása ellen csak a földművelésügyi miniszternél lehet panaszszal élni.

74. §. Nyílt vizeken a földművelésügyi miniszter adja ki a tartományi bizottság — Hessen-Nassau tartományban és a Hohenzollern országokban az országos bizottság meghallgatása után — a részletes rendeletet azon legkisebb méretekre, melyeken alul a halakat kifogni tilos, a tilalmi időre, a fogási tilalmakra és korlátozó-sokra, a megengedett fogóeszközök milyenségére, valamint a halfogásnál a halászok által figyelembe veendő rendre nézve.

A rendelkezések a törvénytarban közhírré teendők.

Az 1. bekezdés szerint elrendelendő tilalmi idővel a halászat ne korlátoztassék azon a mértéken felül, melyet a halállomány fenntartására ezen törvény által rendelt egyéb védelmi eszközök megszabnak. Különösen azon vízszakaszokon, a hol a halállomány fenntartására való

tekintettel az megengedhető, hetenként legfeljebb három napra terjedjen a tilalom. Egyes halfajok fogása és meghatározott fogóeszközök használata ebben az esetben is megtiltható a tilalmi időszak egész tartamára.

75. §. Ha a halaknak bizonyos mértéken alul való fogása meg van tiltva, úgy ilyen halakat a tilalom érvényességi körzetében sem áruba bocsátani, sem eladni, sem szétküldeni nem szabad. Ha egyes halfajok fogása van tilalmazva, ugyanezen rendelkezés áll fenn ezen halfajokhoz tartozó halakra a tilalmi idő tartama alatt.

Haltenyésztő telepeken lévő fiatal ivadéokra nézve az előbbi rendelkezések nem alkalmazhatók.

Tudományos vizsgálatok és közérdekű kísérletek vagy a haltenyésztés és szakszerű halgazdaság érdekében a kormányelnök kivételeket engedélyezhet.

Zárt vízből tenyésztés céljaira fiatal ivadékokat eladni és szétküldeni szabad.

76. §. Nyílt vizeken a tilalmi idő alatt az állandó halfogókészülékeket el kell távolítani. Amennyiben az a halállomány fenntartására való tekintettel megengedhető, a kormányelnök kivételeket engedélyezhet.

(Folyt. köv.)

Tájékoztató

az édesvízi halászatról és halgazdaságról.

Irta: Répássy Miklós. (Folytatás.)

IV. A halászat felosztása.

A természetes halászat. Hanyatlásának okai.

Meglévő vizeink halászatát a természetadta viszonyok között *természetes halászatnak* mondjuk.

A természetes halászat a meglévő vizeknek csak egyik mellékhasználat a többi között. Régebben vizeink ősi állapotában egészen más volt mint ma: az akkori halbőségről egész legendák szólnak. Ez a halbőség azonban alaposan megcsappant, a kultúra térfoglalásának természetes következményeképp.

A nagyszabású vízrendezési munkálatokkal: az ármentesítésekkel, lecsapolásokkal stb. eltűntek azok az árterek, amelyeket évenként tavasszal — tehát ivás idején — rendszerint elborított az árvíz, ahol tehát megívhattak a halak s ahol bőséges haltáplálék fejlődött.

Ezeknek az árterületeknek megszűnésével sokkal *kevesebb lett az a terület, a mely a halat termette*: megfogott tehát a hal is. Ez volt a kezdete s ez a legfőbb oka a halbőség letűnésének.

Azonban a megmaradt s vizeink mai állapotában is fenntartható halnépességet is ezer veszedelem tizedeli. Legnagyobbak egyike az árvédelmi töltések mentén károsított anyagödrök s más, az ártereken fekvő mélyedések, ha a folyóval nincsenek összeköttetésben. A tavaszi árvizek elborítják azokat, a halak megívznak bennük; az árvíz lepadása után a kikelő ivadék ott reked s millió számba pusztul el, ha a gödrök kiszáradnak.

Az erdőipar fejlődése különösen a felső pisztrángos patakok halászatára hatott hátrányosan: a fausztatások, a nagy fűrésztelepek vízbe bocsátott fűrészpora révén.

Más ipartelemek létesülése ismét a vizek többé-kevésbbé való szennyezését vonta maga után s i. t.

Végül említjük, de hatásában a legelső között foglal helyet, a nálunk lábrakapott *rablóhalászat*, a mely a hal gondozását egyáltalán nem ismeri, hanem tisztán csak a hal fogásából áll s arra aztán minden eszközt jónak lát: a dinamitot, a mérgezést, a dugázást s i. t., elpusztítván a pillanatnyi haszon kedvéért még a legapróbb fiát is a halnak.

A mesterséges halászat. Jelentősége.

Meglévő vizeinknek a természetes halászata mellett éppen ennek hanyatlása folytán ma már nagy közgazdasági fontossággal bír a *mesterséges halászat is*, a melyet oly helyeken üzünk, a hol magunk teremtjük a hal életfeltételeinek legmegfelelőbb viszonyokat.

A mesterséges halászat régebben inkább csak abból állott, hogy a halat összefogdosták s külön e célra csinált tavakba helyezték, hogy kéznél legyen. A hal e tavakban gyarapodott, szaporodott, a mint éppen lehetett. Lassanként aztán igyekezett az ember ezt a gyarapodást, szaporodást kedvezővé tenni: vagyis *tenyészteni* a halat.

Az újabb idők természettudományos kutatásai alapján a tenyésztést okszerű alapra igyekezünk fektetni. Állat-tenyésztésről lévén szó, három fődolgot kell itt is különösen szem előtt tartanunk, ezek:

1. a szaporítás — ivás;
2. az ivadék megerősödése;
3. a növendékhal piaci áruvá növelése.

A hal életének e szakaiában kell igyekeznie az embernek segítőleg beavatkozni a természet munkájába.

A rendszeres, okszerű tenyésztés révén fejlődött a halászat önálló termelési ágá.

A mesterséges tenyésztésre alkalmas halfajok.

Halaink közül aránylag kevés alkalmas mesterséges viszonyok között való tenyésztésre.

Az alsó szintájakon legfontosabb ránk nézve a *ponty* tenyésztése, a melyet nagy tömegekben nevelhetünk. Mellette a czompó, aztán néhány százalékban a fogassüllő, a harcsa, csuka nevelhető.

Hidegebb vizekben a *pisztráng*-félék s rokonaik tenyészthetők; azoknál játszsza aztán a „mesterség“ a legnagyobb szerepet.

Többi halaink vagy olyanok, hogy azokkal a fent említettek mellett nem érdemes bibelődni, vagy pedig mai tudásunk nem elegendő még arra, hogy tenyésztésük sikerrel járna.

V. A ponty tenyésztése.

A ponty természetrajza.

A ponty legismertebb halaink egyike. A csendes, lágy, agyagos fenekű, nyáron erősen felmelegedő vizeket szereti. Békés természetű. Táplálékául felnőtt korában is legfőképpen a vizek alsóbbrendű állatvilága, köztük első sorban a parányi rákfélék szolgálnak; ezeket különösen a lassújárású folyók ártereit borító sekély, könnyen átmelegedő vizek termik; ott nevelődik a ponty nagyra, azért valósággal ártéri hal. Ez apró állatkákat szűrősi szájába temén-telen mennyiségben a légzésre szolgáló vízzel együtt. Szívesen fogad ezeken kívül mindenféle apróbb férget is; nagyon kedveli a szunyog vízben élő álczáit, eszik növényeket is, különösen gyenge, zöld algákat. Étvágya a nyári meleg hónapokban legnagyobb; a hideg idő beálltával csökken. Télen egyáltalán nem táplálkozik, hanem a víz mélyebb helyein meghúzódva seregekben pihen, mintegy alszik.

A táplálékot igen jól értékeseíti; gyorsan nő; különösen a tenyésztés révén nemesített fajtája; három éves korában könnyen eléri kedvező viszonyok között a 2 kg. súlyt. Ilyen nagyságban legkeresettebb a piacon. A legfőbb kereskedelmi halunk. Szívós természetű s így elevenen is könnyen szállítható.

Húsa jó ízű, a nagyobbban a szálka is kevés; nyers súlyát nagyban kilogrammonként 1—1,6 koronával, tehát elég jól fizetik.

A ponty legfőbb ívási ideje nálunk május. Ilyenkor seregekbe verődve, a sekély, melegebb füves szelvízeket keresi fel; az ikrás százezer számra rakja apró kásaszemnyi ikráit a vízzel borított növényzetre, a tejes rájuk bocsátván tejét, megtermékenyíti azokat. Kedvező meleg időben az ivadék 5—10 nap alatt kikél; 4—5 napig még a szikzacskójából él, de amint azt felemészte, azonnal hozzálát a vízben lévő természetes táplálék fogyasztásához.

A ponty negyedik évében tavasszal már szaporításra képes. Fejlettebb példányok kedvező viszonyok között egy évvel hamarabb is megívnek már.

A ponty imént leírt természetrajzi tulajdonságai kiválóan alkalmassá teszik a tenyésztésre.

A pontytenyésztésre alkalmas területek.

Mint minden hústermelésre irányuló állattenyésztésnél, úgy a ponty tenyésztésnél is alapvető dolog az állat *okszzerű táplálása* s e táplálék olcsón való előállítás.

Láttuk, hogy a ponty legfőbb táplálékát a vízi alsóbbrendű szervezetek adják; ezek az maguk is még alsóbbrendű állatokkal (infusoriákkal) és növényekkel, sőt közvetlenül szervetlen ásványi anyagokkal is táplálkoznak. Mindez a talajból és a vízbe jutó hordalékból kerül elő. A vízben végbemenő eme anyagcserének legfontosabb megindítója a nap *melege*. A melegség legjobban a sekély víznél érvényesül. A talaj termőképességének kiváltására pedig szükséges, hogy időszakonként — különösen télen — szárazon álljon a tófenék; ily módon a levegő s fagy talaját felújítja.

A ponty táplálékául szolgáló szervezetek az ilyen sekély, időszakonként szárazon álló tóságokban teremnek a legnagyobb mennyiségben, ennél fogva a ponty is az ilyen területeken fejlődik legjobban. Miután pedig a ponty télen nem táplálkozik, akkor aránylag nagyon kis helyen tarthatjuk el, a hol a legkisebb mértékre csökkent életműködése közben, csakis levegőre van szüksége. Így a ponty eme természetes tulajdonságával igen jól összeegyeztethető az, hogy a nyári időben nevelésre szolgáló tavakat télire lecsapolhassuk s így felújíthassuk.

Egész általánosságban tehát *a pontytenyésztésre azok a lapos területek alkalmasak, a melyek sekély vízzel boríthatók, de a melyekről a víz aztán le is bocsátható, legfőképpen pedig télire úgy, hogy bizonyos időn át szárazon állhatnak.*

A vízborítás magasságának felső határát nálunk általában 1.0 m.-re tehetjük; a mi meleg éghajlatunk alatt még az ilyen vastag vízréteg is eléggé jól átmelegszik, a tó pedig nem nő be oly hamar növényzettel s marad benne elég napos, szabad víztükör.

Miután azzal tisztába jöttünk, hogy a ponty táplálékát jó részben a talaj termi, minden eszközt fel kell használnunk, a mi a tófenék termőképességének fenntartására, feltárására s növelesére szolgál.

Könnyen belátható, hogy az ilyen *iavakat sohasem szabad kiásni*; mindig csak gátakkal állítjuk azokat elő. Eltekintve attól, hogy az ásás rendkívül sokba kerülő földmozgósítással jár, a legnagyobb baj az volna, hogy a talaj felső termő rétegét szednők le s tófenéknek az alatta lévő sivár, meddő réteg maradjon, a melyen se haltáplálék, se hal nem teremne.

A tófenék jó erőben való tartásának egyik leghatásosabb módját, *a téli lecsapolást*, az imént említettük. Ezzel nemcsak a levegő s a fagy segítő munkáját biztosítjuk, de megakadályozzuk a tófenék elvadulását s egyáltalán a tónak elmozsarasodását is. Még jobban érjük el célunkat, ha a tófenéket, míg szárazon áll,

feltörjük s bevetjük. A *trágyázás* épp úgy meghozza itt is az eredményt, mint a földművelésnél. Ezért van annak is oly rendkívül hatása, ha a községekől, legelőkről, szántóföldekről stb. lefutó s trágyázó anyagokban gazdag vizet halastavainkba vezetjük. Igen fontos *a tavak meszezése* megtöltésük előtt. Számos jó hatása mellett leköti a talaj savait s elpusztítja a betegségek okozó csírákat. Mindennek nem a ponty közvetlen táplálása, hanem az a célja, hogy a táplálékul szolgáló állatok s növények fejlődésére a szükséges anyagcserét kedvezővé tegye.

Nem szabad engednünk, hogy a tavat az erősebb vizinövényzet (nád, káka, sás stb.) felverje. Az részben beárnyékolja s így hűvössé teszi a vizet, a mi a halak étvágyára hátrányos, másrészt a maga számára vonja el a tófenék termőképességének egy részét. A növényzet irtása a víz alatt való kaszással történhet, a melyet tavasszal kezdve többször is megismétlünk.

Czél tudatos eljárással annyi természetes táplálékot biztosíthatunk a ponty számára, hogy mesterséges etetés nélkül is jó eredménynyel tenyészthetjük. Tisztán csak a természetes táplálék segítségével is hazai viszonyaink között átlagban kat. holdanként 60—120 kgr. pontyhúst termelhetünk.

Ezt a termést még jelentékenyen növelhetjük *ete-téssel*. Etetésre lisztes növényi magvakat (árpa, tengeri, lóbab, csillagfürt) s állati eredetű liszteket (húsliszt, halliszt) használhatunk.

A pontyos tavak beosztása.

Amint említettük, a ponty harmadik évében már igen keresett piaci nagyságot érhet el; tovább tartani nem gazdaságos, mert negyedik évében már biztosan szaporít s akkor a táplálékot többé nem csupán testének a gyarapítására fordítja. Három éves koráig fejlődésének egyes szakaszait a következőképp jellemezhetjük:

Első esztendő tavaszán történik az ívás; a kikelt ivadék aztán erősödik, *nő* őszig. Télen át pihen: *telet*. A második évben tavasztól őszig tovább fejlődik: *nyúlik*; télen ismét telet. Végre a harmadik évben tavasztól őszig a kellő nagyságra *hízik*, a mikor aztán piacra halászsák le.

A halat eme fejlődési fokozatoknak megfelelően általában elkülönítve kell tartanunk. Csak úgy biztosíthatjuk minden egyes egyednek az egyenletes és megfelelő fejlődését, ha a táplálék megszerzését mindenik számára lehetőleg egyformán könnyűvé tesszük.

A mondottakhoz képest kell tehát bírunk *ívó* tóval, aztán *növesztő*, *nyújtó* s *hízaló*, végre *teletető* tavakkal.

Első évükben a halak a növesztő tóban vannak; második évükben a nyújtó tóban; harmadik évükben a hízaló tóban. Télen mindenik a maga teletető tavában.

(Folyt. köv.)

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdések.

2. A könyvekből mindenhol azt olvasom, hogy a ponty 3 éves korában lesz ivarérett; a gyakorlatban is inkább még idősebbeket használnak ívatásra, mégis többször hallja az ember, hogy kétnyaras pontyok is megívta s az ívásból szép ivadék fejlődött. Arra kérnék szíves választ, mennyiben hitelt érdemlő ez a dolog? *M. L.*

Feleletek.

2. Annyi bizonyos, hogy a ponty *rendszerint* csak a negyedik évében, vagyis a betöltött három nyár után következő tavason szaporít először. Kizártnak azonban nem tartjuk, hogy szépen fejlett kétnyaras ponty is meg ne ívjon, ha ívás idején kedvező viszo-

nyok közé jut. Hiszen a mai belterjes üzemű tógazdaságokban egyáltalán nem ritkaság az 1-5 kg. súlyú, de még annál is nehezebb kétnyaras ponty; nincs benne tehát semmi lehetetlenség, hogy az ilyen példányoknak a második nyár után következő tavazon érett ivartermékük legyenek. És tényleg gyakorlati tógazdától ma már gyakran halljuk, hogy kétnyaras pontyok megívtek. Így utalunk legutóbb „Az iharosi tógazdaság halászati eredménye 1912-ben“ (Halászat 1913. 3. sz. 26. lap) című cikkre, a hol *Metzli Camil* a XII. számú tóban az egynyaras ivadék jelenlétét annak tulajdonítja, hogy a tóba helyezett kétnyarasok közül „úgy látszik“, néhány fejlettebb példány leívtott. Ugyanez az esett volt Kisbéren, a hol a tavakat 1912-ben az *erdősokonai* tógazdaságból hozott átlag 0-85 kg. súlyú, tehát szépen fejlett kétnyaras pontyotyal népesítették; az őszi lehalászásnál pedig jelentékeny mennyiségű egynyaras pontyivadékat találtak, a melyek csak a behelyezett halaktól származhattak.

Nem mondjuk ezeket az eseteket olyanoknak, mint a melyek feltétlen bizonyító erővel bírnak. Annyit azonban mindenesetre határozottan mondhatunk, hogy különösen német tenyésztők részéről hangoztatott az az állítás, hogy mentől nemesebb s gyorsabban növekvő fajtájú a ponty, annál idősebb korában lesz ivaréretté s mindenesetre csak *ő'ödik* nyarának kezdetén ívik meg *először* (Korrespondenzblatt für Fischzüchter 1912. 13. 218. lap), a mi viszonyaink között nem felel meg a tényeknek. Eszerint a német szaklap szerint: kevésbé nemes, valamint degenerált pontyok ívnak csak életük negyedik nyarának kezdetén. Már pedig visszatérve a kisbéri példára, ott csak elég nemes és gyorsan növekvő volt a benépesítésre használt anyag, mert a 0-85 kg.-os átlagsúlyból 2-65 kg.-os átlagsúlyra vitte fel s a legrosszabb esetben is legfeljebb háromnyarasak lehettek közöttük.

Mindenesetre igen kívánatos volna, ha t. olvasóink is szívesek volnának idevonatkozó tapasztalataikat közölni, hogy a vitatott kérdés lehetőleg tisztáztassék; de leghelyesebb dolog az volna, ha tenyésztőink közül mennél többen kísérletet tennének *egészen bizonyos származású kétnyaras anyaggal külön ívó tavakban*, így aztán kétséget kizáró módon el lehetne dönteni a kérdést.

Gyakorlatilag az anyaállatok kiválasztása szempontjából különösebb jelentőséggel nem bír a dolog, mert tovább tenyésztésre semmi esetre se fogjuk a minden körülmények között kétes kétnyarasakat befogni; egyáltalán általában tenyésztési okokból is, inkább egy évvel idősebb állatokat, tehát négynyarasakat használunk e célra. Ha azonban pozitív meggyőződést szerzünk arról, hogy a nemes jól fejlődő kétnyarasok is megívnek, akkor egyszer s mindenkorra vége lesz annak a lappangó gyanúnak, mintha az olyan tavakba, a hol egynyaras ivadékot fogtak ki, tudatosan-e, vagy véletlenül kétnyarasok helyett háromnyarasok kerültek volna be.

TÁRSULATOK. EGYLETEK.

Az Országos Halászati Egyesületbe alapító tagul lépett be 25. Gróf Karácsonyi Jenő, Karácsonyi rizstelep.

Újabb rendes tagok: 187. Gróf Wass Jenőné, Czege. 188. Nagy Imre, Szentés. 189. Szikovsky Jenő, Susek.

Új halászati társulat megalakulása. 1913. február hó 21-én tartotta alakuló gyűlését a *Privigyei járási halászati társulat*, melynek hatásköre a Nyitra folyónak a privigyei járásba eső szakaszán és az ezen szakaszon beömlő mellékvizekre terjed ki. A vízterület 257 kat. hold. A társulat elnökéül *Lulyák Antal* privigyei közjegyző, alelnök-igazgatójául pedig *Abaffy Andor* járási főszolgabíró választották meg.

VEGYESEK.

Az Országos Halászati Egyesület ma közölt meghívója kapcsán értesítjük az egyesület t. tagjait, hogy a közgyűlés után *társasvacsorán* gyűlünk egybe; a helyiség a közgyűlés alkalmával fog közölni a tételt.

A m. kir. vízmesteriskolánál előírt 10 órára terjedő halászati előadásokat f. évi február hóban tartotta meg az Országos Halá-

szati Felügyelőség kiküldöttje. Nagy hátránya az idei évfolyamnak, hogy növendékeknek körülbelül 1/3-át, 17 embert katonai szolgálatra hívtak be egész télre, tehát épp a tanfolyam idejére.

A Balatonon február hó 14-én óriási szélvihar dühöngött. A megelőző lágy idő meggyengítette már a jeget s azt az orkán megindította s a somogyi parton házmagasságú torlaszokba verte össze.

A halászatra természetesen rendkívül káros az idei tél állhatatlan időjárása, mert lehetetlenné teszi a rendes munkát.

Az élőhal szállításánál speciál vasúti kocsikban cs. kir. szab. déli vasút rendelkezései szerint az élőhalak, a víz s a motor hajtására szükséges benzin valódi súlyát számítják 10 kg.-ként kikerekítve, de legalább 5000 kilogrammot szállító levelenként és kocsinként és pedig:

1. Személyvonattal való szállításnál a gyorsárú kedvezményes díjtétele szerint.

2. Vegyes állapot- vagy tehervonattal való szállításnál a II. osztályú díjtételek szerint.

Gyorsvonattal halszállító speciál vasúti kocsi nem vihető. Személyvonattal való szállításhoz is a bécsi, illetőleg budapesti üzletigazgatósággal való előleges megegyezés szükséges.

Minden speciál vasúti kocsival szakértő kísérőnek kell mennie.

A kísérő utazási díja kilométerenként 2-3 fillér; 5 fillérnél kisebb töredékek elhagyandók, nagyobbak 20 f-re kerekítendőek ki. A viteldíj azonban nem lehet több a személyvonatú III. osztályú jegy áránál.

E rendelkezések 1913. február 1-től léptek életbe s legfeljebb 1914. február 1-ig érvényesek.

A francziák és a magyarok. A Nancy-ban megjelenő *„Impartial de l'est“* január 10. számában olvashatjuk a következőket: „Schwob Emil, 26 éves és Ferry Pál Félix, 26 éves, mindkettő napszámos Saint-Diében (Vosges), chlórt hintettek a Meurthe folyóba Saint-Marguerita mellett megmérgezve a halakat, a melyeket aztán könnyen kifoghattak. De mikor visszatértek a városba, egyik rendőr rajta kapta őket, a mint a megmérgezett halakkal háziatik éjjel és tilalmi időben.

Az elsőfokú bíróság kéthónapi fogházra és 100 frank pénzbírságra ítélte őket. Fellebbezés folytán a felső bíróság helyben hagyta ezt az ítéletet — a házalást illetőleg. De a chlórral való halászatért Ferry-t külön négy hónapi fogházzal és 200 frank pénzbírsággal sújtotta, nem számítva le a büntetésbe a vizsgálati fogságot.”

A francia hatóságok tehát nem értik a tréfát és elhisszik, hogy az ilyen büntetés egyszer s mindenkorra elveszi az elítélt kedvét az orvhalászat megismétlésétől; de még talán másokat is gondolkodóba ejt, a kikben esetleg szintén hajlandóság van eféle sport üzésére — már t. i. Franciaországban. Mert Magyarországra vonatkozólag viszont „Az Ujság“ f. évi február 6. számában olvassuk a napi hírek között az alábbiakat: „Zsarnóczáról jelentik: Kóka József lukaviczai lakos a mult évben dinamittal halászott s ez alkalommal egyik kezét és félszemét elvesztette. Kóka tegnap ismét dinamittal halászott, de újból szerencsétlenül járt, mert a robbanás szétrombolta egyik lábát. A megyei kórházba szállították, a hol amputálni fogják.”

Bizonyos, hogy az ilyen Kóka-féle vérbeli orvhalászatok legfeljebb az „életfogytiglani“ fogház akadályozná meg mesterségük üzésében.

Budapesti halpiacz. Piacunk helyzetében az elmúlt hetek alatt nagy változás állott be.

Az egyidőben némelyek által hangoztatott haltúltermelésre a jelenlegi helyzet alaposan ráczáfolt és igazat adott azoknak, a kik ellenkező nézetben voltak és már az őszszel halhiányt jósoltak tavaszra.

Érdekes, hogy főként Németországból hangoztattak a túltermelés iránti panaszok és éppen ott most édesvízi halakban különösen nagy a hiány.

A húsvételotti bőjti időben egyszerre fellendült fogyasztás halhiányt és ezzel kapcsolatban magas árakat teremtett. Kereskedőink úglátszik nem számítottak erre, mert külföldre tekintélyes mennyiségű halat exportáltak, melyet most erősen nélkülöznek.

Piacunk mostani helyzete a legmeggyőzőbben bizonyítja, hogy haltenyésztésünk még nem produkál elegendő arra, hogy nagyobbarányú kivitelekbe bocsájtkozhassunk. A most érvényesülő hazai szükséglet egyszerre megszüntette a kiviteleket, melyek még nemrégben, különösen Német- és Oroszországba tekintélyes mennyiségben történtek. Csak Galicziában van még némi kivitelünk. Aminek

magyarázata abban található, hogy az oda való kereskedők az igen apró élő pontyért is eddig még sohasem tapasztalt magas árakat fizetnek.

Azonban nemcsak ott, hanem nálunk is igen felszöktek az árak és kereskedőink, kik kötéseikkel már előzőleg aránylag olcsó árút szereztek, most busásan kárpótoltatnak az őszi piac lanyha voltáért.

Az egyre emelkedő termelési költségek s ez a minden évben megismétlődő emelkedése az árak és szükségletnek, termelőinket is arra fogják indítani, hogy árújukat a jövőben méltányosan magasabb árakon kössék le.

Tógazdáink jelenleg kötéseiknek végleges lebonyolításával vannak elfoglalva, ez azonban már oly csekély mennyiség, hogy abból a húsvét és az izraelita ünnepek szükségletének fedezése után a tavaszi és a nyári idényre csak csekély mennyiség fog maradni.

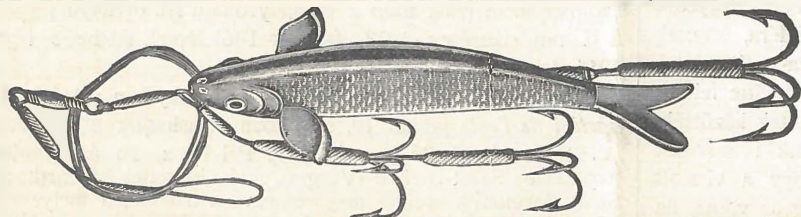
A nagy fagyok alatt a piacot élő hallal a tógazdaságok látták el. Most, hogy a Duna a jégtől megtisztult, a piacon ismét található mérsékelt mennyiségben a dunai hal.

A behozatal igen csekély. Oroszországból jegelt süllő és harcsa kerül a piacra.

A budapesti piac halárai nagyban:

Viza és tok	2:40—2:80	kor.-ig
Kecsege nagyság szerint	4.—6.—	"
Süllő nagy	2:80—3:50	"
Süllő közép	2:20—3:50	"
" apró	1:50—1:80	"
Élő ponty nagy	2.—2:20	"
" " köz/ép	1:60—2.—	"
" " apró	1:50—1:80	"
Harcsa vágó	3.—4.—	"
" közép	2:40—3.—	"
Jegelt ponty	1:20—1:70	"
Czompó élő	1:50—1:80	"
Csuka élő	1:60—2:40	"
" jegelt	1:20—1:60	" Cz.

Mindennemű halászati hálóban, halászkötélben, halászsinegben legolcsóbb bevásárlási forrás ADAM MIKSA BUDAPEST, IV., Ferencz József-rakpart 6.

Halászati Kellékek

angol, amerikai és saját gyártmány nagyban és kicsinyben e helyen: Joseph Osvalds Nachf., Wien, I., Wollzeile 11. Árjegyzék kívánatra ingyen.

**Pallini báró INKEY PÁL
iharosi tógazdaságában**

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, amerikai törpeharcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira, valamint megtermékenyített süllőikrák is.

➡ Árjegyzéket kívánatra szívesen küldünk. ➡

Vasúti állomás: Csurgó vagy Nagykanizsa. Posta és távirtda: Iharosberény.

CHEMISCHE FABRIK SCHLUTUP

**Dr. Max Stern
Schlutup, bei Lübeck.**

A Kitűnően bevált

I-a SCHLUTUPI HALLISZT

egyedüli készítője.

Rendkívül nagy halhúsgyarapodás mellett. Feltűnő jó eredmények pontyoknál, czompóval való vegyes benépesítés mellett, valamint pisztrángoknál, különösen zsenge ivadék- és növendékhalaknál. . . .

HALGAZDASÁGHOZ VALÓ ESZKÖZÖK: PISZTRÁNGIKRA-

KÖLTÖEDÉNYEK, halivadékszallítóedények, AQUARIUMOK

stb. készítésében specialista. ➡ Az országos halászati felügyelőség szállítója.

LAMMEL FERENCZ, bádagos- és szerelőmester, Budapest, VIII., József-utca 17. sz.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd. Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád. Vasutállomás: Kiskorpád.

őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrákat és minden egyéb tenyészhalat.

➡ A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel. ➡

➡ Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.